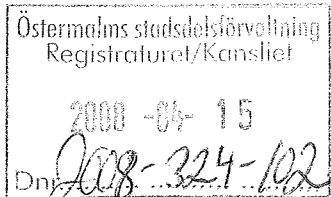

STADSREVISIONEN
www.stockholm.se/revision

Nr 26
April 2008
DNR 3508-61/08

Årsrapport 2007

ÖSTERMALMS STADSDELSNÄMND

Ekonomiskt och verksamhetsmässigt resultat är tillfredsställande

Styrning, uppföljning och kontroll är tillräcklig

Bokslut och räkenskaper är rättvisande

Den kommunala revisionen är fullmäktiges kontrollinstrument för att granska den verksamhet som bedrivs i nämnder och bolagsstyrelser. Stadsrevisionen i Stockholm granskar nämnders och styrelserns ansvarstagande för att genomföra verksamheten enligt fullmäktiges uppdrag. Stadsrevisionen omfattar både de förtroendevalda revisorerna och revisionskontoret.

I "årsrapporter" för nämnder och "granskningspromemorior" för styrelser sammanfattar Stadsrevisionen det gångna årets synpunkter på verksamheten. Särskilda granskningar som sker under året publiceras löpande som "revisionsrapporter" och i vissa fall som "promemorior".

Publikationerna finns på Stadsrevisionens hemsida. De kan också beställas från revisionskontoret.

STADSREVISIONEN
Revisionskontoret
www.stockholm.se/revision

Besöksadress: Hantverkargatan 3 A, 1 tr
Postadress: 105 35 Stockholm
Telefon: 08-508 29 000
Fax: 08-508 29 399

Sammanfattning

Ekonomiskt och verksamhetsmässigt resultat är tillfredsställande

Nämnden redovisar ett nettounderskott med 4,5 mnkr före resultatöverföringar. Efter resultatöverföring redovisar nämnden ett sammanlagt överskott på 4 mnkr, varav ett underskott inom anslag 1 på 1,2 mnkr och ett överskott inom anslag 2 på 5,2 mnkr.

Revisionskontoret bedömer att nämnden under år 2007 i huvudsak har nått de av kommunfullmäktige beslutade målen för verksamheten. Vidare bedöms att nämnden i huvudsak har uppfyllt sina egna mål för verksamheten och uppnått den i verksamhetsplanen angivna verksamheten. Dock konstaterar revisionskontoret, att nämnden, trots revisorernas uppmaning i samband med granskningen av tertialrapport 2, inte har lämnat en redovisning av skolverksamheten för årets första halvår.

Styrning, uppföljning och kontroll är tillräcklig

Efter den granskning som genomförts under 2007 bedömer revisionskontoret att nämndens styrning, uppföljning och kontroll av ekonomi och verksamhet är tillräcklig. Nämnden behöver dock utveckla sitt arbete med risk- och väsentlighetsanalysen så att den utgör ett tydligare underlag för nämndens prioritering mellan olika riskområden. Även internkontrollplanen bör utvecklas så att den i högre utsträckning blir en produkt av nämndens prioriteringar i väsentlighets- och riskanalysen.

Bokslut och räkenskaper är rättvisande

Revisionskontoret bedömer att Östermalms stadsdelsnämnds bokslut och räkenskaper för år 2007 är rättvisande.

Rapportförteckning

Årsrapport 2007 för Östermalms stadsdelsnämnd (nr 26, april 2008)

INNEHÅLL		Sid
1	Årets granskning	1
2	Nämndens resultat	1
2.1	Ekonomiskt resultat	2
2.2	Verksamhetens resultat.....	3
3	Styrning, uppföljning och kontroll.....	8
3.1	Nämndens styrning och uppföljning under året	9
3.2	Intern kontroll.....	10
4	Nämndens bokslut och räkenskaper.....	15

Bilagor

- Bilaga 1* Revisionskontorets bedömningskriterier
Bilaga 2 Revisionsrapporter under perioden april 2007 - mars 2008

1 Årets granskning

I denna årsrapport redovisas det samlade resultatet av revisionskontorets granskning av Östermalms stadsdelsnämnds verksamhet avseende år 2007.

Den årliga revisionen omfattar granskningar och bedömningar inom följande områden:

- Nämndens ekonomiska och verksamhetsmässiga resultat
- Nämndens styrning, uppföljning och kontroll av verksamheten
- Nämndens bokslut, delårsrapporter och räkenskaper

Revisionen genomförs i enlighet med kommunallagen och andra tillämpliga lagar samt i enlighet med reglementet för stadsrevisionen och god revisionssed i kommunal verksamhet. Inriktningen och omfattningen fastställs av de förtroendevalda revisorerna i den årliga revisionsplanen. Granskningen har genomförts med den inriktning och omfattning som behövs för att ge en rimlig grund för bedömning och ansvarsprövning. Revisionskontorets bedömningskriterier redovisas i *bilaga 1*.

En förteckning över stadsrevisionens samtliga revisionsrapporter under perioden april 2007 – mars 2008 redovisas i *bilaga 2*.

Revisionskontoret har även följt upp nämndens åtgärder med anledning av tidigare revisionsrapporter. Uppföljningen redovisas under berört avsnitt i årsrapporten. Resultatet av uppföljningen har vägts in i den samlade bedömningen.

Årsrapporten har faktakontrollerats av förvaltningen.

2 Nämndens resultat

I detta avsnitt redovisas om nämndens resultat är förenligt med kommunfullmäktiges mål och budget samt de beslut, riktlinjer och föreskrifter som gäller för verksamheten. Vidare redovisas om verksamheternas resultat och resurser står i ett rimligt förhållande till varandra.

Sammanfattningsvis bedömer revisionskontoret att Östermalms stadsdelsnämnds ekonomiska och verksamhetsmässiga resultat för året är tillfredsställande.

2.1 Ekonomiskt resultat

Nämnden redovisar följande budgetutfall och avvikelser för år 2007.

Mnkr	Budget 2007	BOKSLUT 2007 Utfall	Avvikelse*		Budget- avvikelse 2006
			mnkr	%	
Anslag 1 (nämndens verksamhet)					
Kostnader	1 308,7	1 344,6	- 35,9	2,7	- 0,5
Intäkter	- 141,6	- 167,8	26,2	18,5	8,0
Nettokostnader anslag 1	1 167,1	1 176,8	- 9,7	0,8	7,5
Anslag 2 (ekonomiskt bistånd och arbetsmarknadsåtgärder)					
Kostnader	32,1	34,8	- 2,7	8,4	4,2
Intäkter	- 5,2	- 13,1	7,9	151,9	2,7
Nettokostnader anslag 2	26,9	21,7	5,2	19,3	6,9
Summa stadsdelsnämnd netto	1 194,0	1 198,5	- 4,5	0,4	14,4
Justerat netto, efter resultatöverföringar		1 190,0	4,0	0,3	7,9
Investeringar					
Utgifter	6,0	5,2	0,8	13,3	1,6
Inkomster	0,0	0,0	0,0	0	0,0
Nettoutgifter investeringar	6,0	5,2	0,8	13,3	1,6

* - = underskott mot budget

Östermalms stadsdelsnämnd redovisar ett nettounderskott om 4,5 mnkr före resultatdispositioner och ett överskott på 4,0 mnkr med hänsyn taget till resultatdispositioner. I verksamhetsberättelsen begär nämnden ombudgeteringar för ej utnyttjade stimulansbidrag, samt ej utnyttjade medel för ny vårdform inom socialpsykiatri på sammantaget 1,5 mnkr. Om kommunstyrelsen godkänner dessa ombudgeteringar minskar nämndens överskott till 2,5 mnkr.

Nämndens kostnadsutfall inom *anslag 1* och *anslag 2* uppgår till sammanlagt 1 379,4 mnkr. Nämnden uppvisar ett underskott gentemot budget med 30,2 mnkr på kostnadssidan efter resultatdispositioner. Budgetavvikelsen beror på flera olika faktorer. Den största avvikelsen återfinns inom äldreomsorgen som uppvisar ett underskott på 27,6 mnkr. Bland orsakerna till avvikelserna kan nämnas ökade kostnader för hemtjänst, ökade kostnader för projekt inom vård- och omsorgsboende om 9,6 mnkr som balanseras av ett motsvarande överskott på intäktssidan, ökade kostnader för köp av servicehusplatser i andra stadsdelar, samt ett underskott för Rio vård- och omsorgsboende.

Nämndens intäktsutfall inom *anslag 1* och *anslag 2* uppgår till sammanlagt 180,9 mnkr. Nämnden uppvisar ett överskott gentemot budget med 34,1 mnkr på intäktssidan efter resultatdispositioner. De ökade intäkterna förklaras bland annat av ökade intäkter för projekt inom vård- och omsorgsboende.

I verksamhetsberättelsen beskriver och analyserar nämnden på ett klart och tydligt sätt skillnaden mellan budget och utfall. Detsamma gäller även nämndens förklaringar till skillnaden mellan det faktiska utfallet och de prognostiserade helårsutfallen som tidigare redovisats i tertialrapport 1 och 2.

Resultatenheterna redovisar ett samlat underskott om 5,6 mnkr efter det att skolverksamheten vid halvårsskiftet överflyttades till utbildningsnämnden. Det är tre av nämndens resultatenheter som står för årets underskott. Två av dessa enheter, Karlaplans/Hjorthagens förskolor samt Kampementets vård- och omsorgsboende, upphör som resultatenheter i samband med årsskiftet 2007/2008. I samband med att de avvecklas överförs ett samlat underskott på 2,5 mnkr som nämnden måste täcka i 2008 års budget. Rio vård- och omsorgsboende kvarstår som resultatenhet under 2008, men med ett underskott på 3,7 mnkr som enheten ska arbeta in. Den ackumulerade resultatöverföringen till 2008 uppgår till minus 0,6 mnkr. I samband med överlämnandet av skolverksamheten till överfördes ett ackumulerat överskott för skolorna på 4,3 mnkr till utbildningsnämnden.

Nämnden uppvisar ett överskott på 0,8 mnkr jämfört med budget på investeringssidan. Överskottet beror på att vissa planerade arbeten ej genomförts bland annat pga. svårigheter att hitta entreprenörer.

2.2 Verksamhetens resultat

Mål

Revisionskontoret bedömer att nämnden under år 2007 i huvudsak har nått de av kommunfullmäktige beslutade målen för verksamheten. Vidare bedöms att nämnden i huvudsak har uppfyllt sina egna mål för verksamheten och uppnått den i verksamhetsplanen angivna verksamheten.

Vid halvårsskiftet överfördes ansvaret för grundskola, särskola, samt skolbarnsomsorg från stadsdelsnämnderna till utbildningsnämnden. I tertialrapport 2 var Östermalms stadsdelsnämnds redovisning av måluppfyllelse för de nämnda verksamheterna under det första halvåret bristfällig. Efter granskningen av nämndernas tertial-/delrapport 2 överlämnade stadens revisorer en skrivelse till nämnden med påpekande om att nämnden förutsätts inkomma med en sådan redovisning i samband med verksamhetsberättelsen för 2007. Även stadsledningskontorets anvisningar för nämndernas arbete med

verksamhetsberättelse för 2007 anger att stadsdelsnämnderna ska lämna en redovisning av skolverksamheten för årets första halvår. Revisionskontoret konstaterar, att nämnden, trots revisorernas uppmaning och i strid med stadens anvisningar, inte har lämnat en sådan redovisning. Förvaltningen menar dock att det har varit svårt att få tillgång till de efterfrågade uppgifterna från utbildningsnämnden som är huvudman för verksamheterna efter halvårsskiftet.

Revisionskontoret har gjort en särskild granskning av nämndens måluppfyllelse för vissa av de mål som går att följa upp på ett relativt enkelt sätt. Resultatet av den genomgången presenteras nedan.

Personal

- Per den 31/12 2007 fanns inga konstaterat övertaliga inom nämndens verksamhetsområden.
- Enligt kommunfullmäktige ska staden fortsätta arbetet med att minska sjukfrånvaron bland medarbetarna. Nämnden redovisar en sjukfrånvaro för 2007 på 9,5 %, vilket är en minskning med 0,6 procentenheter jämfört med 2006.

Barnomsorg

- Kommunfullmäktiges mål för barngruppernas storlek är högst 14 barn i småbarngrupp, 1-3 år och 18 barn i grupperna med de äldre barnen, 4-5 år. Nämnden uppfyller målet.
- Nämnden uppfyller barnomsorgsgarantin.
- Enligt kommunfullmäktiges mål ska stadsdelsnämnderna öka andelen förskolelärare i barnomsorgen. Nämnden uppfyller ej målet.

Grundskola

- Enligt kommunfullmäktiges mål ska andelen elever som lämnar grundskolan med behörighet till gymnasiet öka jämfört med föregående läsår. Nämnden redovisar ingen måluppfyllelse.
- Kommunfullmäktige har satt som mål att skolket i grundskolan ska minska jämfört med föregående år. Nämnden redovisar ingen måluppfyllelse.

Äldreomsorg

- Kommunfullmäktige har uppdragit åt stadsdelsnämnderna att inrätta ett ledningssystem för kvaliteten och patientsäkerheten i enlighet med socialstyrelsens föreskrifter. Nämnden har tagit fram ett sådant ledningssystem under året.

Individ- och familjeomsorg – ekonomiskt bistånd

- Enligt kommunfullmäktiges mål ska alla som är socialbidragsberoende till följd av arbetsbrist få en insats inom fem dagar. Nämnden uppfyller målet.

Arbetsmarknadsåtgärder

- Kommunfullmäktige har som mål att arbetslösheten bland ungdomar ska minska. Nämnden uppfyller målet.

Tak över huvudet garantin

- Enligt kommunfullmäktiges mål ska alla hemlösa omfattas av tak över huvudet garantin. Enligt nämnden får alla hemlösa på Östermalm tak över huvudet, vilket innebär att fullmäktiges mål har nåtts.

Flyktingar

- Östermalms stadsdelsnämnd har i praktiken inte haft några personer som definieras som flyktingar under 2007.

Stöd och service till personer med funktionsnedsättning

- I budget för 2007 har fullmäktige ställt upp ett antal mål, som bland annat rör kvalitet, valfrihet och inflytande, för verksamheten som vänder sig till personer med funktionsnedsättningar. Enligt nämndens redovisning har målen uppfyllts. Revisionskontoret har genomfört en granskning som verifierar nämndens bedömning. Granskningen har omfattat intervju med enhets- samt biträdande enhetschef vid berörd enhet inom förvaltningen, genomgång av resultat från genomförd brukarundersökning, genomgång av personakter, samt en genomgång av adekvata styrdokument.

Kommunfullmäktiges uppdrag

Nämnden bedöms ha fullgjort de särskilda uppdrag kommunfullmäktige gett nämnden under året.

Efterlevnad av lagar, föreskrifter och riktlinjer

Ej verkställda beslut enligt SoL

Enligt socialtjänstlagen ska stadsdelsnämnderna kvartalsvis rapportera gynnande beslut om bistånd som inte har verkställts inom tre månader från beslutsdatum. Länsrätten kan ålägga nämnden att betala en sanktionsavgift om beslut inte verkställs inom skälig tid. Nämnden redovisar ett gynnande beslut som ej verkställts då personen i fråga tackade nej till erbjuden plats.

Domar

Nämnden redovisar att det inte finns några ej verkställda domar.

Resultat från inspektioner och tillsyner

Stadens äldreomsorgsinspektörer presenterade under 2007 resultatet av den granskning som de genomfört under 2006 och 2007 av nämndens äldreomsorgsverksamhet. Granskningen visar på stora kvalitetsskillnader mellan de olika enheterna inom nämndens äldreomsorgsverksamhet.

Arbetsmiljöverket har inspekterat ett antal av nämndens enheter inom olika verksamhetsområden. Nämnden har redovisat åtgärder för att rätta till påtalade brister till verket.

Vid en tillsyn av rättssäkerheten vid ansökan om hemtjänstinsatser riktade länsstyrelsen kritik mot stadsdelen. Nämnden har redovisat åtgärder för rättelse av de punkter länsstyrelsen kritiserat.

Vid ett tillsynsbesök på två enheter vid Rio vård- och omsorgsboende har länsstyrelsen framför kritik mot brister i den sociala dokumentationen. Länsstyrelsen riktar även kritik mot brister i meningsfullhet, trygghet, säkerhet och självbestämmande för de boende. Nämnden har lämnat yttrande på tillsynen till länsstyrelsen i slutet av januari 2008. Länsstyrelsen har inte återkommit med beslut i frågan.

Granskning av anmälningar av anmälningsplikten i LSS verksamhet

Revisionskontoret har granskat hur Östermalms stadsdelsnämnd hanterar anmälningar av missförhållanden och personskador i de verksamheter som styrs av lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade, LSS. Granskningen har omfattat intervju med enhets- och biträdande enhetschef inom berörd verksamhet, samt en genomgång av adekvata styrdokument. Inkomna anmälningar har ej ingått i granskningen då det ej förekommit några sådana under de senaste åren.

Nämndens riktlinjer för anmälan av missförhållanden och personskada har en bra grundstruktur, men vissa delar bör dock förtydligas för att minimera risken för missförstånd. Av dessa riktlinjer framgår bland annat att ansvarig chef ska upprätta en rutin kring; vem som ansvarar för att ta emot anmälningar, vem anmälan ska göras till, vem som ansvarar för att en utredning med anledning av anmälan görs, samt att anmälan alltid ska registreras och på vilket sätt. Granskningen visar att sådana dokumenterade rutiner saknas.

Då det inte inkommit några anmälningar under de senaste åren är det svårt att avgöra hur nämndens rutiner fungerar i praktiken.

Vad gäller den löpande interna kontrollen anser revisionskontoret att förvaltningen bör se till att berörda chefer genomför och dokumenterar kontroller som syftar till att säkerställa att enheterna anmäler missförhållanden och personskador samt risk för personskador i enlighet med gällande lagstiftning och föreskrifter.

Avslut av barnärenden inom angiven tidsram

Under 2006 granskade revisionskontoret om nämnden avslutar inleda utredningar till barns skydd eller stöd i enlighet med socialtjänstlagen. Under 2007 genomfördes en uppföljning av föregående års granskning. Enligt lagen ska utredningar om ingripande till barns skydd eller stöd bedrivas skyndsamt och vara slutförda senast inom fyra månader (11 kap 2 § SoL). Om det finns särskilda skäl kan beslut om att förlänga utredningstiden till ett visst datum fattas.

Revisionskontorets granskningar 2006 och 2007 har dels baserats på uppgifter i stadens verksamhetssystem Paraplyet och dels på uppgifter inhämtade direkt från förvaltningen.

Efter revisionskontorets granskning 2006 uppmanades nämnden att säkerställa att barnutredningar avslutas inom lagens angivna tidsram, samt att se till att uppgifter i verksamhetssystemet Paraplyet är tillförlitliga och i överensstämmelse med faktiska uppgifter. Granskningen 2007 uppvisar ett sämre resultat än 2006 års granskning, vilket inte är tillfredsställande. Granskningen visar att andelen barnärenden som ej avslutats inom lagens tidsram har ökat till 28 % jämfört med 14 % 2006, samt att andelen avslutade ärenden som ej rapporterats i Paraplyet har ökat till 17 % jämfört med 14 % föregående år.

**Fyra stadsdelsnämnders uppföljning av egenregi respektive upphandlad verksamhet för äldre och personer med funktionsnedsättning
(Promemoria nr 5/2007)**

Revisionskontoret har genomfört en granskning av fyra stadsdelsnämnders uppföljning av vård- och boende och hemtjänst för äldre, särskilda boenden för personer med funktionsnedsättning samt nämndernas efterlevnad av stadsövergripande riktlinjer. Riktlinjerna för uppföljning (kommunfullmäktiges beslut 2005:180) innebär bland annat att verksamheter inom stadsdelsnämnderna och enskilt drivna verksamheter som Stockholms stad har ramavtal med årligen ska följas upp. Granskningen har genomförts vid stadsdelsnämnderna Bromma, Hässelby-Vällingby, Skarpnäck och Östermalm.

Alla fyra stadsdelsnämnder har under året genomfört tillsyn av enskilt drivna verksamheter inom äldreomsorgen och "LSS-området" i enlighet med av länsstyrelsen begärda tillsynsplaner.

Vidare har de granskade stadsdelsnämnderna genomfört uppföljningar avseende vård- och boende för äldre samt hemtjänst enligt stadens uppföljningsmodell för äldreomsorgen. Bromma hade dock ännu inte påbörjat uppföljningen av hemtjänst i egen regi.

Bromma, Hässelby-Vällingby och Skarpnäck har även genomfört uppföljningar vid samtliga verksamheter inom "LSS-området". Även Östermalm har genomfört uppföljning i samtliga enskilt drivna verksamheter men har för verksamheter i egen regi haft ett gemensamt uppföljningstillfälle med samtliga biståndshandläggare och arbetsledning för gruppboendestäder.

Revisionskontoret bedömer att arbetsformerna för uppföljning av verksamheter i egen regi inom "LSS-området" för samtliga granskade stadsdelsnämnder behöver vidareutvecklas. Detta gäller framför allt Östermalm och Skarpnäck där uppföljningarna enbart genomfördes av utförarenheterna själva.

3 Styrning, uppföljning och kontroll

I detta avsnitt redovisas om nämnden har ett integrerat system för styrning, uppföljning och kontroll som säkerställer en ändamålsenlig verksamhet, en god ekonomisk hushållning och en tillräcklig säkerhet inom nämndens organisation och verksamhet.

Sammanfattningsvis bedömer revisionskontoret att Östermalms stadsdelsnämnds styrning, uppföljning och kontroll av verksamheten är tillräcklig.

3.1 Nämndens styrning och uppföljning under året

Nämndens lednings- och styrdokument

Revisionskontoret har tidigare granskat nämndens verksamhetsplan för år 2007 för att bedöma graden av koppling mellan fullmäktiges och nämndens mål. Då bedömdes att nämndens mål ansluter till kommunfullmäktiges mål, men att vissa av fullmäktiges mål ej går att finna i nämndens verksamhetsplan. Flera av nämndens mål är inte tillräckligt tydliga, mät- och uppföljningsbara. Många gånger beskriver de ett arbetssätt i stället för de resultat som ska uppnås. Det kan därför vara svårt att mäta resultatuppfyllelsen. I vissa fall är målen inte avgränsade i tiden, andra gånger saknas referens- eller utgångsvärden som kan ligga till grund för att kunna mäta utvecklingen.

I revisionskontorets synpunkter till nämnden på nämndens tertialrapport 2 uppmanades nämnden att i verksamhetsberättelsen fokusera på huruvida kommunfullmäktiges mål har uppnåtts eller ej. I verksamhetsplanen redovisar nämnden uppfyllelse av såväl fullmäktige- som egna nämndmål.

Nämndens verksamhetsberättelse för 2007 följer i huvudsak de kommuncentrala anvisningarna.

Under året har nämndens organisation förändrats i flera avseenden. Grundskole- samt särskoleverksamhet överfördes vid halvårsskiftet till utbildningsnämnden. Från och med maj startades en nämndsgemensam organisation för stadsmiljöverksamhet av Kungsholmen, Norrmalm och Östermalm. Sedan september har samma stadsdelsnämnder en gemensam handläggning av ekonomiskt bistånd och arbetsmarknadsåtgärder. Revisionskontoret har genomfört en granskning av den sistnämnda organisationens arbetssätt under hösten. Resultat från den granskningen redovisas nedan.

Nämndens uppföljningsarbete

Nämnden har lämnat följande ekonomiska prognoser, före resultatdispositioner under året.

Mnkr	Tertial- rapport 1	Tertial- rapport 2 (T 2)	Bokslut 2007	Avvikelse T2 – bokslut
Anslag 1 (nämndens verksamhet)				
Kostnader	1 314,9	1 320,9	1 344,6	- 23,7
Intäkter	- 143,3	- 154,2	- 167,8	13,6
Nettokostnader anslag 1	1 171,6	1 166,7	1 176,8	- 10,1
Anslag 2 (ekonomiskt bistånd och arbetsmarknadsåtgärder)				
Kostnader	28,4	33,9	34,8	-0,9
Intäkter	- 6,5	- 12	- 13,1	1,1
Nettokostnader anslag 2	21,9	21,9	21,7	0,2
Summa netto	1 193,5	1 188,6	1 198,5	- 9,9
Investeringar				
Utgifter	5,5	5,5	5,2	0,3
Inkomster	0,0	0,0	0,0	0,0
Nettoutgifter	5,5	5,5	5,2	0,3

Nämndens prognossäkerhet i tertial- och månadsrapporter har varit god under året.

Nämnden redovisar i både tertialrapport 1 och 2 hur de prognostiserade underskotten inom handikappomsorgen respektive äldreomsorgen ska minskas. Inom omsorgen om funktionshindrade har åtgärderna gett väntad effekt, men när det gäller äldreomsorgen så har de inte varit tillräckliga.

3.2 Intern kontroll

Nämndens interna kontroll

Den interna kontrollen omfattar allt i en verksamhets organisation, styrning, uppföljning och redovisning som syftar till att säkerställa en ändamålsenlig, effektiv och korrekt utförd verksamhet. Internkontrollplanen är ett medel för att följa upp den interna kontrollen.

Med hänsyn taget till det arbete som nämnden påbörjat i samband med verksamhetsplanen för 2008 bedömer revisionskontoret att nämndens arbete avseende den interna kontrollen är tillräcklig. Nämndens internkontrollarbete under 2007 bygger på ett system för internkontroll från 2001. Systemet för intern kontroll bedöms inte vara aktuellt. I samband med verksamhetsplanen för 2008 redovisar nämnden dock ett ärende med ett reviderat system för intern

kontroll. Nämnden har en för 2007 fastställd väsentlighets- och riskanalys (V o R-analys) samt en internkontrollplan. V o R-analysen bör dock utvecklas. En väl genomförd V o R-analys ska spegla risker ur både ett sannolikhetsperspektiv, dvs. ange troligheten för att de inträffar, och ur ett konsekvensperspektiv, dvs. en bedömning av hur stor skadan blir om de inträffar. Riskanalysen kommer då att utgöra ett tydligt underlag för nämndens prioritering mellan olika riskområden. Revisionskontorets uppfattning är att nämndens plan för intern kontroll ska innehålla kontroller av de områden som enligt nämndens prioritering anses utgöra de största riskerna för verksamheten.

Nämndens internkontrollplan har genomförts. Syftet med internkontrollplanen är att utifrån en bedömning av väsentlighet och risk se till att kontrollen är tillräcklig i organisationen, dess processer och rutiner. Planen ska således vara en test av att den interna kontrollen fungerar. Revisionskontoret anser att nämndens arbete med sin internkontrollplan, samt återrapportering av uppföljningen av densamma, i huvudsak uppnår ovan nämnda syfte. Dock bör kontrollplanen utvecklas så att den i högre utsträckning blir en produkt av nämndens prioriteringar i väsentlighets- och riskanalysen.

Risk för felaktigheter vid utbetalning av ekonomiskt bistånd

Revisionskontorets har granskat tio stadsdelsnämnders arbete med att förebygga, kontrollera och motverka felaktiga utbetalningar av ekonomiskt bistånd. Granskningen, som skedde i slutet av 2007, har fokuserat på risker för fel i handläggningen av ekonomiskt bistånd, dvs. processen från ansökan till beslut. Syftet har varit att få svar på frågan om nämndens interna kontroll säkerställer en ändamålsenlig, effektiv och korrekt utförd handläggning av ekonomiskt bistånd. För att kartlägga hur stadsdelsnämndernas arbetar för att säkerställa att felaktiga utbetalningar av ekonomiskt bistånd inte sker har en dokumentgranskning och intervju genomförts. Verifiering har skett genom granskning av ett begränsat antal ärenden där behovet av bidrag är orsakat av arbetslöshet.

Östermalms stadsdelsnämnd har övertagit handläggningen av ekonomiskt bistånd för stadsdelsnämnderna Kungsholmen och Norrmalm från och med september 2007. Samarbetet innebär att all handläggning för dessa tre stadsdelsnämnder sker inom en och samma organisatoriska enhet vid Östermalms stadsdelsnämnd. Handläggningen av försörjningsstöd har därmed helt försvunnit från Norrmalms respektive Kungsholmens stadsdelsförvaltningar. Revisionskontorets granskning har därför skett vid enheten inom Östermalms stadsdelsnämnd, vilket innebär att det är den gemensamma enhetens rutiner som har granskats.

Sammanfattningsvis bedömer revisionskontoret att Östermalm, Norrmalm och Kungsholmens stadsdelsnämnder i huvudsak har tillfredsställande system och rutiner för att förebygga, kontrollera och motverka felaktiga utbetalningar av

ekonomiskt bistånd. Dock pekar revisionskontorets granskning på att det finns behov av bättre kontroller i vissa led av handlägningsprocessen, t ex i samband med ansökan. Revisionskontoret bedömer även att nämndernas delegationsordningar bör ses över och bli tydligare. Detta mot bakgrund av det samarbete som de tre nämnderna bedriver inom verksamhetsområdet ekonomiskt bistånd. Då sekretess gäller för de uppgifter som samarbetet innefattar bör stadsdelsnämnderna Kungsholmen och Norrmalm även ge berörd personal inom den gemensamma enheten vid Östermalms stadsdelsnämnd behörigheter till nämndernas Paraply-moduler. Vidare bör nämnderna, och då i första hand Östermalm, beakta behovet av kontroll av det interna kontrollarbete som sker inom den gemensamma enheten.

Granskningen har tydliggjort vissa begränsningar i nämndernas möjlighet att genomföra en fullständig kontroll av de faktorer som ska ligga till grund för prövningen av rätten till ekonomiskt bistånd, t ex "svarta inkomster". En fullständig kontroll kräver tillgång till information i andra myndigheters register, vilket idag begränsas av bl a sekretesslagens bestämmelser.

Revisionskontoret har i en *ärendegranskning* valt ut 18 ärenden för att kontrollera förekomsten av felaktigheter eller brister i samband med ansökan, förvaltningens kontroll och beslut. Granskningen visar att ansökningarna i huvudsak är fullständiga. Den information som saknades var uppgifter om nettoinkomster och sysselsättning. Samtliga ansökningar var dock underskrivna av den sökande.

När det gäller de kontroller som ska göras av den sökandes uppgifter visar stickproven att det saknades tillräckliga underlag och dokumentation om kontroller i samtliga ärenden som avsåg Kungsholmens stadsdelsnämnd och i flertalet ärenden som avsåg Norrmalms stadsdelsnämnd. För de ärenden som avsåg Östermalms stadsdelsnämnd var kontrollerna tillräckliga. Revisionskontoret bedömer att de tre stadsdelsnämnderna inom ramen för det pågående samarbetet behöver säkerställa att alla kontroller verkligen sker och att det finns dokumentation som styrker vad som kontrollerats.

Revisionskontorets ärendegranskning har även innefattat en kontroll av att det inte förekommer felaktigheter eller brister i samband med *beslut* t ex ofullständiga beslutsformuleringar eller överskridande av delegationsrätten. I samtliga ärenden som granskats har besluten fattats enligt gällande delegationsordning. För att den biståndssökande ska kunna överklaga ett beslut måste det framgå tydligt av beslutet vad som beviljas respektive avslås och tydliga motiv till varför en ansökan om bistånd avslås helt eller delvis. I ett enskilt ärende där ansökan inte beviljats i sin helhet saknades ett beslut om avslag. Revisionskontorets anser att det är av stor vikt att nämnden beaktar den enskildes rätt att kunna överklaga ett beslut som gått honom/henne emot.

Revisionskontorets *intervju och dokumentgranskning* visar att det i huvudsak finns interna riktlinjer för arbetet med handläggning av ekonomiskt bistånd.

Stadens centrala riktlinjer för handläggning av ekonomiskt bistånd utgör det grundläggande dokumentet för hanteringen. Revisionskontoret har noterat att riktlinjerna, sedan de reviderats av fullmäktige 2007-10-01, har förtydligats vad gäller de kontroller som ska ske i samband med ansökan om ekonomiskt bistånd.

Former bedöms finnas för löpande information till berörd personal om förändringar, nyheter och förtydliganden i de lagar och riktlinjer som styr verksamheten. Detta i kombination med regelbundna gemensamma ärendegenomgångar säkerställer att personal som handlägger och beslutar om biståndet har kunskaper om de regler som gäller för verksamheten.

Viktigt för den interna kontrollen är det finns en tydlighet i nämndens delegationsordning om beslutanderätten i olika frågor. I samband med att de tre stadsdelsnämnderna har inlett sitt samarbete har nämnderna reviderat sina delegationsordningar inom bl a verksamhetsområdet ekonomiskt bistånd

Trots att all handläggningen inom verksamhetsområdet numera sker inom en och samma organisatoriska enhet vid Östermalms stadsdelsförvaltning finns skillnader i delegationsordningarna vad gäller till vem beslutanderätten överläts. En och samma delegat kan därmed ha flera skilda uppdrag att fatta beslut beroende på vilken av de tre nämndernas ärende som delegaten handlägger. Därmed finns en risk för felaktiga beslut. Norrmalm och Kungsholmens delegationsordningar saknar dessutom information om att de delegater som fått uppdrag att fatta beslut på nämndens vägnar är anställda av en annan nämnd. Revisionskontoret anser att de tre nämndernas delegationsordningar bör vara likalydande inom berörd ärendegrupp. Det bör dessutom på ett tydligare sätt framgå att Kungsholmens och Norrmalms stadsdelsnämnd via en överenskommelse har uppdragit åt anställda i Östermalm stadsdelsnämnd att fatta beslut på de två nämndernas vägnar i aktuell ärendegrupp.

Revisionskontoret bedömer även att det råder sekretess mellan de tre nämnderna inom granskat område. Enligt kontorets uppfattning förhindrar sekretessreglerna att uppgifter om den enskilde som finns i en av stadsdelsnämndernas Paraply-register kan hanteras av anställd i annan stadsdelsnämnd utan särskilt beslut. Stadsdelsnämnderna Kungsholmen och Norrmalm bör därför besluta om att ge berörd personal vid enheten behörigheter till nämndernas Paraply-moduler.

Idag är det möjligt för en enskild handläggare av ekonomiskt bistånd att själv hantera hela processen från ansökan till beslut om utbetalning. Alla handläggare av ekonomiskt bistånd har behörighet att lägga upp nya klienter, göra ändringar i inlagda uppgifter och besluta om utbetalningar av bidrag i verksamhetssystemet Paraplyet. Det finns inte någon koppling mellan systemet och nämndens delegationsordning. Nämndens enhet tillämpar dock en arbetsfördelning där fler än en handläggare är involverade i arbetet med en och samma bidragsansökan, vilket reducerar riskerna för felaktigheter. För att ytterligare reducera riskerna bör förvaltningen säkerställa möjligheten att i

efterhand kontrollera vilka ändringar som gjorts i Paraplyet av tidigare registrerad grundinformation om den sökande.

Revisionskontoret bedömer att den sökande får en tydlig skriftlig information och vägledning om vad som gäller för en korrekt ansökan, vilket i sin tur förebygger felaktiga utbetalningar.

Ett viktigt inslag i den interna kontrollen av verksamheten är de stickprovskontroller som genomförs i efterhand av beslut och utbetalningar. Enheten vid Östermalm stadsdelsförvaltning har som rutin att enhetschefen varje månad genomför stickprovskontroller av ärendekedjan från grundutredning till handlingsplan. Resultatet dokumenteras och varje kontrollmoment kan följas. Enligt revisionskontorets uppfattning bör nämnden även beakta behovet av en oberoende kontroll av hela enhetens arbete där även enhetschefens ärendehandläggning inkluderas. Revisionskontoret har även noterat att nämndens sociala avdelning, som enheten tillhör, har gjort en riskanalys till verksamhetsplanen 2008. Detta är positivt.

Förtroendekänsliga poster, granskning av resor och representation

Revisionskontoret har genomfört en granskning av hur nämndens rutiner och styrdokument tillämpas vid resor och representation. Under granskningsperioden januari till och med november har fakturor till ett sammanlagt belopp av 1 359 000 kronor konterats på konton för resor och eller representation. Av dessa fakturor har alla på belopp om 10 000 kronor eller mer granskats. Av de granskade fakturorna är det endast fakturor från förvaltningens grundskoleverksamhet som ej hanterats i enlighet med förvaltningens delegationsordning och gällande regler. Resefakturor till ett sammanlagt värde av 140 000 kronor har felaktigt attesterats av attestant som själv deltagit på resan.

Granskningen visar att nämndens interna kontroll från beställning till slutbetalning av resor och representation är tillräcklig inom alla verksamhetsområden utom grundskolan. Från och med halvårsskiftet överfördes grundskoleverksamheten till utbildningsnämnden, som kommer att informeras om skolornas bristande interna kontroll gällande resor.

Anlitande av oseriösa leverantörer

Revisionskontoret har genomfört en uppföljning av föregående års granskning av om nämnderna anlitar oseriösa leverantörer. Med oseriösa leverantörer avses i detta sammanhang leverantörer som finns upptagna på Svensk Handels varningslista. Granskningen genomfördes genom att matcha leverantörer på varningslistan med stadens leverantörsregister i Agresso. Granskningen visade att Östermalms stadsdelsnämnd inte hade betalat några fakturor utställda av oseriösa leverantörer.

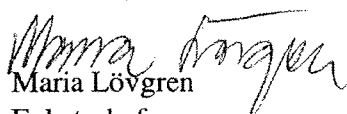

4 Nämndens bokslut och räkenskaper

I detta avsnitt redovisas om nämndens bokslut och delårsrapport är rättvisande samt om räkenskaperna är upprättade i enlighet med den kommunala redovisningslagen, god redovisningssed och stadens regler och anvisningar.

Sammanfattningsvis bedömer revisionskontoret att Östermalms stadsdelsnämnds bokslut och räkenskaper för år 2007 är rättvisande.

Smärre periodiseringsfel har påträffats i nämndens bokslut, men de bedöms ej påverka nämndens resultat nämnvärt.

Maria Lövgren
Enhetschef

Johan Blomberg
Revisor

BILAGA 1

Revisionskontorets bedömningskriterier

Bedömning

För avsnitten 2 Nämndens resultat och 3 Styrning uppföljning och kontroll används följande bedömningar:

<i>Tillfredsställande/Tillräcklig</i>	Kriterierna är i allt väsentligt uppfyllda
<i>Inte helt tillfredsställande/</i>	
<i>Inte helt tillräcklig</i>	Brister finns som måste åtgärdas
<i>Oacceptabelt/Oacceptabel</i>	Väsentliga brister finns som måste åtgärdas omgående

För avsnitt 4 Nämndens bokslut och räkenskaper gäller följande bedömningar:

<i>Rättvisande, Inte helt rättvisande eller Inte rättvisande</i>
--

Nämndens resultat

Bedömningskriterier

Nämnden har uppnått kommunfullmäktiges mål samt följt de beslut, riktlinjer och föreskrifter som gäller för verksamheten. Verksamheternas resultat och resurser står i ett rimligt förhållande till varandra.

- Nämndens resultat är förenligt med fullmäktiges beslut om mål, uppdrag och budget.
- Nämnden har inom tilldelat anslag uppfyllt sina egna mål för verksamheten och uppnått i verksamhetsplanen angiven verksamhet och kvalitet.
- Nämndens verksamhet har bedrivits enligt lagar, policydokument, reglementen, riktlinjer mm.

Styrning, uppföljning och kontroll

Bedömningskriterier

Nämndens system för styrning, uppföljning och kontroll bygger på en helhetssyn på den kommunala verksamheten samt säkerställer en ändamålsenlig verksamhet och en god ekonomisk hushållning, liksom en tillräcklig säkerhet inom nämndens organisation och verksamhet.

Styrning

- Nämnden har ett ändamålsenligt system för styrning med utvärderingsbara och om möjligt mätbara mål som kopplar ihop resurser, prestationer, resultat och effekter.
- Nämndens verksamhetsplan överensstämmer med fullmäktiges beslut om mål, uppdrag och budget. Nämnden har för varje verksamhetsområde fastställt mätbara/utvärderingsbara mål för ekonomi, prestationer och kvalitet
- Nämnden har en ändamålsenlig organisation med en tydlig fördelning av ansvar och befogenheter.
- Nämnden har ett system för intern kontroll som säkerställer en effektiv och rättssäker verksamhet samt förebygger allvarliga fel och skador.

Uppföljning

- Nämnden följer kontinuerligt och systematiskt upp ekonomi, verksamhet och kvalitet, såväl för verksamhet i egen regi som för sådan som uppdragits åt annan att utföra, analyserar väsentliga avvikelser samt vidtar åtgärder vid behov.
- Nämndens uppföljningsdokument ger en rättvisande och tillförlitlig information om ekonomi, verksamhet och kvalitet.
- Nämnden har fungerande arbetsformer för rapportering av delegationsbeslut till nämnden.

Nämndens bokslut och räkenskaper

Bedömningskriterier

Nämndens redovisning är upprättad i enlighet med lagstiftning och god redovisningssed så att räkenskaperna ger en rättvisande bild av resultat och ställning.

- Nämndens bokslut är rättvisande.
- Nämndens räkenskaper är upprättade i enlighet med den kommunala redovisningslagen, god redovisningssed samt stadens regler och anvisningar.

BILAGA 2

Revisionsrapporter under perioden april 2007 – mars 2008

Samtliga rapporter finns tillgängliga på www.stockholm.se/revision

2007:2	Så använder lärarna sin arbetstid enligt tidmätning under två veckor i november 2006
2007:3	Stadens flyktingmottagande
2007:4	Uppdraget som biståndshandläggare inom äldreomsorgen
”Det är vi som ska se till att människor får rätt hjälp till så låg kostnad som möjligt”
2007:5	Stadens arbete med EU:s normer för partiklar (PM10) och kvävedioxid
2007:6	Granskning av exploateringsnämndens skydd mot korruption
2007:7	Så används stadens lärarresurser enligt granskning på högstadiet vid tio grundskolor
2007:8	Stadsbyggnadsnämndens hantering av bygglov och bygganmälan
2007:9	Kvalitetsarbete inom verksamheten för personer med funktionsnedsättning
2007:10	Stadens informationssäkerhet med avseende på organisatorisk och teknisk IT-säkerhet – sekretessbelagd
2007:11	Underhållsbehov i stadens anläggningar och fastigheter
2008:1	Stadens säkerhetsarbete
Uppföljning av tidigare granskning
2008:2	Trafikansvaret i exploateringsprocessen
Gränssnitt eller samarbetsytor?

Promemorior under perioden april 2007 – mars 2008

- 2007:2** Granskning av överträdelse av upplåningsram
(Granskningen avser kommunstyrelsen, stadsledningskontoret och dess enhet för finansstrategi)
- 2007:3** Granskning av bokslut 2007-06-30
- 2007:4** Alternativa boendeformer för hemlösa
Förstudie med förslag till fortsatt granskning
- 2007:5** Fyra stadsdelsnämnders uppföljning av egen regi respektive upphandlad verksamhet för äldre och personer med funktionsnedsättning
- 2007:6** Stadens samordning, uppföljning och kontroll av EU-projekt
- 2007:7** Kontroll av löneutbetalningar via LISA-självservice